

VOORLEZEN VOOR OUDEREN

We hebben gekozen om voor te lezen voor de bewoners.

Voorlezen geeft ouderen, die door omstandigheden niet meer zelf kunnen lezen, de mogelijkheid om verhalen te leren kennen en erover te praten. Voorlezen stimuleert warme contacten. We worden met elkaar verbonden door het verhaal én het lees- en luisterplezier. Boeken/teksten bieden bovendien stof tot gesprek en brengen het verleden even dichterbij.

Hieronder zie je 4 verschillende mogelijkheden om voor te lezen. Veel plezier!

1. Voorlezen van gedichten, reminiscentie, memory en gedicht 'zingen'

De onderstaande gedichten kunnen voorgelezen worden in kleine groep. Maar het kan zeker en vast ook individueel voorgelezen worden (vb. op de kamer). Deze gedichten kunnen vergroot worden zodat slechtziende ouderen dit ook kunnen zien en slechthorende ouderen deze tekst ook kunnen meevolgen op papier.

Wat kunnen we nog doen met deze gedichten:

- Praten over het onderwerp van de gedichten en zo herinneringen boven halen (reminiscentie)
- Memory: enkele woorden uit de gedichten halen, deze in tweevoud op papier noteren, plastificeren en zo memory spelen. Dit kan eventueel in een gemakkelijkere versie door prenten te gebruiken
- Het gedicht van 'Lente me' van Toon Hermans kan gezongen worden. Dit kunnen we laten horen en samen zingen. <https://www.youtube.com/watch?v=SyjvmrF-OJw>

Ervaring van bewoner: mooi voorgelezen door cursiste, heel mooi gezongen door Toon Hermans; rustgevend, mooie tekst.

kijken en luisteren naar Toon Hermans 'Lente me'

Lente me

Ik zing je, ik refrein je
Ik sherry je, ik wijn je
Ik speel je en ik vleugel je
Ik Rembrandt en ik Brueghel je

Ik koffie en ik thee je
Ik strand je en ik zee je
Ik spel je en ik blader je
Ik moeder en ik vader je

Maar ik wil jou zo graag iets vragen
Dat gaat veel verder dan een zoen
Ik wil jou zo graag iets vragen
Zou je voor mij wat willen doen

Lente me, zomer me
September me en winter me
Want ik heb je onophoudelijk lief
Morgen me, middag me
Avond me en nacht me
Met andere woorden
Blijf bij me, alsjeblieft

Ik wil in je ogen weer de bloem zien van de appelboom
En je zomers wil ik voelen op mijn wang
Ik wil de bladeren zien vallen op mijn stille droom
En de lichtjes van de kerst weer zien bewegen op het behang

Lente me, zomer me
September me en winter me
Want ik heb je onophoudelijk lief
Morgen me, middag me
Avond me en nacht me
Met andere woorden
Blijf bij me, alsjeblieft

Lente me, zomer me
September me en winter me

Toon Hermans

Voor een dag van morgen

Wanneer ik morgen doodga,
vertel dan aan de bomen
hoeveel ik van je hield.
Vertel het aan de wind,
die in de bomen klimt
of uit de takken valt,
hoeveel ik van je hield.
Vertel het aan een kind
dat jong genoeg is om het te begrijpen.
Vertel het aan een dier,
misschien alleen door het aan te kijken.
Vertel het aan de huizen van steen,
vertel het aan de stad
hoe lief ik je had.
Maar zeg het aan geen mens,
ze zouden je niet geloven.
Ze zouden niet willen geloven dat
alleen maar een man
alleen maar een vrouw
dat een mens een mens zo liefhad
als ik jou.

Hans Andreus

2. Voorlezen gedicht: aanvullen van het gedicht en reminiscentie

Je leest dit gedicht op een rustige manier voor bij een persoon met interesse in gedichten. Eventueel met een kopje koffie en een koekje. Je zorgt dat je echt tijd hebt. Je begint met het gedicht voor te dragen en dan kan je vragen stellen aan de bewoner om dieper in te gaan in het gedicht en zo nog meer voeling te krijgen met het gedicht en het begrijpen van het gedicht en ook persoonlijke vragen stellen, reminisceren. Ja kan ook werken met foto's of op de pc foto's tonen.

Ervaring van een cursiste: Een bewoner begon een stukje van een gedicht te zeggen en een andere bewoonster vulde dit gedicht aan, dit was zo mooi. Het waren personen met dementie en toch kwam dit stukje gedicht uit zichzelf. Daarom de keuze voor dit gedicht, het zal wel herkenbaar zijn voor veel oudere personen.

Het schrijverke (Gyrinus Natans)

O krinklende winklende waterding,
met 't zwarte kabotseken aan,
wat zien ik toch geren uw kopke flink
al schrijven op 't waterke gaan!
Gij leeft en gij roert en gij loopt zoo snel,
al zie 'k u noch arrem noch been;
gij wendt en gij weet uwen weg zoo wel,
al zie 'k u geen ooge, geen één.
Wat waart, of wat zijt, of wat zult gij zijn?
Verklaar het en zeg het mij, toe!
Wat zijt gij toch, blinkende knopke fijn,
dat nimmer van schrijven zijt moe?
Gij loopt over 't spiegelend water klaar,
en 't water niet méér en verroert
dan of het een gladdige windtje waar,
dat stille over 't waterke voert.
o Schrijverkes, schrijverkes, zegt mij dan, -
met twintigen zijt gij en meer,
en is er geen een die 't mij zeggen kan: -
Wat schrijft en wat schrijft gij zoo zeer?
Gij schrijft, en 't en staat in het water niet,
gij schrijft, en 't is uit en 't is weg;
geen Christen en weet er wat dat bediedt:
och, schrijverke, zeg het mij, zeg!
Zijn 't visselkes daar ge van schrijven moet?
Zijn 't kruidekes daar ge van schrijft?
Zijn 't keikes of bladtjes of blomkes zoet,
of 't water, waarop dat ge drijft?
Zijn 't vogelkes, kwietlende klachtgepiep,
of is 'et het blauwe gewelf,
dat onder en boven u blinkt, zoo diep,

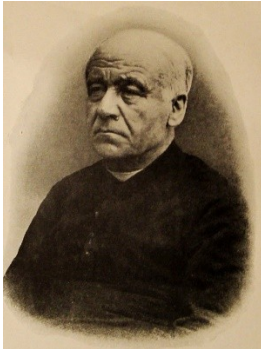
of is het u, schrijverken, zelf?
En 't krinklende winklende waterding,
met 't zwarte kapoteken aan,
het stelde en het rechtte zijne oorkes flink,
en 't bleef daar een stondeke staan:
'Wij schrijven.' zoo sprak het, 'al krinklen af
het gene onze Meester, weleer,
ons makend en leerend, te schrijven gaf,
één lesse, niet min nochte meer;
wij schrijven, en kunt gij die lesse toch

niet lezen, en zijt gij zoo bot?
Wij schrijven, herschrijven en schrijven nog,
den heiligen Name van God!

Vragen over het gedicht en reminiscentie.

- Wie is de schrijver?

Guido Gezelle (toon foto)

Geboren te Brugge op 1 mei 1830 - 27 november 1899 overleden. Hij was een Vlaamse rooms-katholieke priester, lyrisch dichter en hekeldichter, taalwetenschapper en vertaler. Hij is bekend om zijn finzinnige gedichten over de natuur, zijn beeldend taalgebruik en als virtuoos taalkunstenaar. De thematiek van zijn gedichten is typisch romantisch, met onderwerpen als natuur, vriendschap en de dood.

- Weet je in welk jaar dit gedicht geschreven is?

1857 in romantische stijl

- Ken je dit gedicht?
- Wie heeft dit gedicht voorgedragen aan jou vroeger? (leerkracht of vader/moeder/broer/zus/ grootouders).
- Als het de leerkracht was, moest je dit gedicht dan vanbuiten kennen?
- Deed je dit graag gedichten voordragen?
- Over wat gaat het gedicht?

Het gaat over een waterkever, die is het schrijverke. De dichter verbaast zich over het gedrag van dit diertje en ziet er een lofprijzing op God in, aldus zijn liefde voor God en voor de natuur met elkaar verbindend, een veelvoorkomend thema in zijn dichtwerk.

- Het gedicht heeft een andere titel: Gyrinus natans. Wat zou dit betekenen?

Het betekent 'zwemmende ronddraaier'. Dit is een originele combinatie van verschillende wetenschappelijke namen: Xenogyrinus natans en Gyrinus natator. De eerste duidt op een uitgestorven keversoort uit het Lias, de andere is de systematische benaming voor het schrijvertje. Naar alle waarschijnlijkheid schreef

Gezelle echter niet over het schrijvertje, maar over het slootschrijvertje (*Gyrinus substriatus*).

- Heb jij vroeger veel kevers gezien?

Op het platteland kwamen vroeger veel kevers voor en de kinderen verzamelden dan soms ook kevers.

- Ken je nog andere gedichten van Guido Gezelle? Of andere gedichten?
- Zou er ergens iets bestaan ter herdenking van hem?

In de Rolweg in Brugge is er het Guido Gezellemuseum. Het museum is gewijd aan het leven en het oeuvre van de Vlaamse dichter Guido Gezelle (1830-1899), en is gevestigd in zijn geboortehuis. Het herbergt ook tijdelijke presentaties en tentoonstellingen over (woord)kunst.

Ook de tuin is opengesteld voor het publiek, met daarin als blikvanger het beeld "De man die vuur geeft" van Jan Fabre. Daar is ook een biologisch aangelegde groententuin, die de stadsbewoners dient warm te maken voor biologisch tuinieren.

Het museum werd geopend op 14 december 1926 nadat de gemeente Brugge het huis met omgeving had aangekocht.

In 2020 werd beslist om na jarenlange teleurstellende bezoekersaantallen het museum te sluiten. De locatie krijgt een nieuwe invulling, met onder andere seizoensgebonden activiteiten. Het museum wordt herdoopt tot Gezellehuis.

- Hoor of zie je de dag vandaag nog soms zijn naam?

Tal van straten en pleinen in Vlaanderen en ook een aantal in Nederland dragen de naam van Gezelle, om te beginnen met de Guido Gezellelaan en het Guido Gezelleplein in Brugge en de De in de jaren 1930 nieuw-aangelegde residentiële wijk, op de hoveniergronden die vroeger door Jan Gezelle bewerkt werden, kreeg de naam 'Gezellekwartier'.

Een bronzen beeld op het Guido Gezelleplein in Brugge (1930).

Een borstbeeld voor de Onze-Lieve-Vrouwe Kerk in Kortrijk.

Een Gedenkmonument op het Guido Gezelleplein in Ieper. Guido Gezellelaan in Torhout.

- Werden er vroeger veel gedichten opgedragen?
- Wil je zelf een gedicht maken? Heb je daar hulp voor nodig? Wil je een ander gedicht horen?
- Ken je nog andere gedichten?
- Wil je iets meer weten over een andere dichter?
- Vond je dit leuk? Was het niet te veel uitleg? Of te weinig? Hoe zou het voor

jou beter kunnen?

Door die vragen te stellen kan je nog meer persoonsgericht de activiteit aanpassen, elke bewoner heeft een verschillende mening, de ene wil veel info, de andere meer beknopt, de andere wil meer foto's, er zullen ook wel bewoners zijn die vooral gedichten willen horen, sommige bewoners zullen vooral over hun persoonlijke ervaringen willen praten, anderen net niet. Ik heb nu een beetje van alles in gestoken om zo te kunnen polsen waar de bewoner waar jij de activiteit mee doet zich het best bij voelt, merk je dat ze net meer weetjes willen weten dan doe je dit meer, willen ze voornamelijk reminisceren over de gedichten en schooltijd dan is dit ook goed, we volgen de bewoner wat hij het liefst heeft. De vragen zijn een leidraad, je mag gerust vragen stellen die op het moment van toepassing zijn door wat de bewoners zelf vertellen.

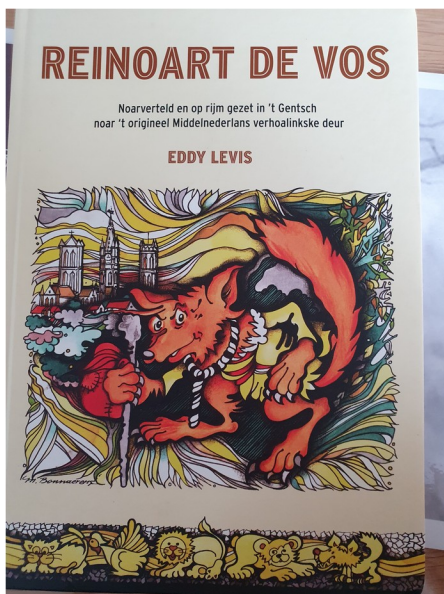
3. Voorlezen van tekst en zoekprent

Hierbij gaat het over een tekst en drie zoekprenten. Er kunnen er altijd bij komen met verschillende onderwerpen. Dit voor mensen die liever lezen of slechthorend zijn. We hebben nog meer zoekprenten en illusie foto's afgedrukt zodat we er ook een groepsactiviteit van kunnen maken. Op dubbeltjes hebben we de oplossing aangeduid zodat iedereen het kan gebruiken.

Bewoners die niet graag in groep mee doen hebben hiervan genoten. Het was op hun eigen tempo en niemand kijkt naar goed of minder goed.

Er is ook een boek over Reinaert De Vos, in het Gents geschreven. Er hoort ook een luister- cd bij.

De teksten en prenten zijn in plastic zodat ze ook op covid afdelingen kunnen gebruikt worden.

zoekprent

4. Gedicht om voor te lezen aan bewoners met dementie

Mits de strenge Corona regels verbleven onze bewoners op de kamer. Daarom heb ik gekozen om een zelf geschreven gedicht voor te lezen voor de bewoners met dementie. Dit gedicht werd voorgelezen, individueel, dus per bewoner op de kamer.

Ervaring van een cursist: van sommige bewoners kreeg ik geen reactie, van sommige was de reactie oooooooo mooi, en ja daar doen we het voor hé.

*Het is niet alleen de stilte
En de leegte die er heerst
Het is ook het grote zoeken
Waar vind ik de vreugde weer*

*Het is niet alleen het zwijgen
En de onmetelijke eenzaamheid
Het is ook mijn pijnlijke hartslag
Het ritme van 'Ik ben je kwijt'*

*Het zijn niet alleen mijn tranen
Die vaak stromen van verdriet
Het is ook mijn verdoofde blik
Die geen enkele uitweg ziet*

*Het is niet alleen het missen
En de onbezette plaats
Het is ook de tijd
De tijd die domweg verder gaat*

*De dag vertelt me telkens weer
Het leven gaat gewoon door
Aan mij de enige grote vraag
Wat wil ik, kan ik en waar ga ik voor...*

